

206/2000 Sb.

ZÁKON

ze dne 21. června 2000

o ochraně biotechnologických vynálezů a o změně zákona č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat, ve znění zákona č. 93/1996 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

OCHRANA BIOTECHNOLOGICKÝCH VYNÁLEZŮ

§ 1

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto zákona

- a) biologickým materiálem je jakýkoli materiál obsahující genetickou informaci a schopný samoreprodukce nebo reprodukce v biologickém systému,
- b) mikrobiologickým postupem je jakýkoli postup používající mikrobiologický materiál nebo prováděný na mikrobiologickém materiálu nebo postup, jehož výsledkem je mikrobiologický materiál,
- c) v zásadě biologickým způsobem pěstování rostlin nebo chovu zvířat je takový způsob, který je založen plně na přírodních jevech, jako je křížení a selekce.

§ 2

Patentovatelné biotechnologické vynálezy

Biotechnologické vynálezy jsou patentovatelné, týkají-li se

- a) biologického materiálu, který je izolován ze svého přirozeného prostředí nebo vyráběn technickým postupem, i když se již v přírodě vyskytl,
- b) rostlin nebo zvířat, není-li technická proveditelnost vynálezu omezena na určitou odrůdu rostlin 1) nebo plemeno zvířete, 2) nebo
- c) mikrobiologického nebo jiného technického postupu a výrobku, jiného než je rostlinná odrůda nebo zvířecí plemeno, získaného tímto způsobem.

§ 3

Výluky z patentovatelnosti

Patenty se neudělují

- a) na vynálezy, jejichž obchodní využití by se přičilo veřejnému pořádku nebo dobrým mravům, zejména na způsoby klonování lidských bytostí, na způsoby modifikace zárodečné linie genetické identity lidských bytostí, na způsoby, při nichž se používá lidské embryo pro průmyslové nebo obchodní účely, nebo na způsoby úpravy genetické identity zvířat, které jim mohou způsobit utrpení bez podstatného medicínského užitku pro člověka nebo zvíře, a také na zvířata, která jsou výsledkem takového způsobu; rozpor s veřejným pořádkem nebo dobrými mravy však nelze vyvodit pouze z toho, že využití vynálezu je zakázáno právním předpisem,
- b) na lidské tělo v různých stádiích vzniku či vývoje a pouhé objevení některého z jeho prvků, včetně sekvence nebo dílčí sekvence genu; to neplatí pro prvek izolovaný z lidského těla nebo jinak vyrobený technickým způsobem, včetně sekvence nebo dílčí sekvence genu, i když struktura tohoto prvku je totožná se strukturou přírodního prvku, a
- c) na odrůdy rostlin a plemena zvířat nebo v zásadě biologické způsoby pěstování rostlin či chovu zvířat.

§ 4

Pro řízení o přihlášce vynálezu a její náležitosti a pro patent na vynález, který sestává z biologického materiálu nebo obsahuje biologický materiál nebo se týká způsobu, kterým se

vyrábí, zpracovává nebo využívá biologický materiál, (dále jen "biotechnologické vynálezy") se použijí ustanovení zvláštního právního předpisu. 3)

§ 5

Zvláštní ustanovení o přihlášce biotechnologického vynálezu

(1) Obsahuje-li vynález použití biologického materiálu nebo týká-li se biologického materiálu, který není přístupný veřejnosti a který nelze popsat v patentové přihlášce tak, aby odborník mohl vynález uskutečnit, považuje se popis za dostatečný pouze tehdy, jestliže
a) nejpozději ke dni, od něhož přísluší přihlašovatelovi právo přednosti, byl uložen biologický materiál u uznávané ukládací instituce, která získala toto postavení v souladu s článkem 7 Budapeštské smlouvy z 28. dubna 1977 o mezinárodním uznávání uložení mikroorganismů k účelům patentového řízení, (dále jen "Budapeštská smlouva"), 4)

b) přihláška vynálezu v tom znění, jak byla podána, obsahuje příslušné informace o vlastnostech uloženého biologického materiálu, které měl přihlašovatel k dispozici, a

c) přihláška vynálezu uvádí označení ukládací instituce a depozitní číslo vzorku.

(2) Přístup k uloženému biologickému materiálu se uskuteční v podobě poskytnutí vzorku

a) mezi prvním zveřejněním přihlášky a udělením patentu komukoli, kdo o to požádá, (dále jen "žadatel") nebo na žádost přihlašovatele pouze nezávislému expertu, nebo

b) po udělení patentu, bez ohledu na jeho zrušení, každému, kdo o to požádá.

(3) Vzorek lze poskytnout jen tehdy, když se žadatel, popřípadě expert určený podle odstavce 2 zaváže, že po dobu platnosti patentu

a) vzorek ani jakýkoli materiál z něj odvozený nezpřístupní třetí osobě, a

b) vzorek nebo jakýkoli z něj odvozený materiál bude užívat pouze pro účely experimentální, ledaže jej majitel patentu, popřípadě přihlašovatel tohoto závazku výslovně zprostí.

(4) Přihlašovatel je oprávněn omezit přístup k uloženému materiálu po dobu dvaceti let ode dne podání přihlášky vynálezu každému, s výjimkou nezávislého experta, i pro případ zamítnutí zveřejněné přihlášky vynálezu nebo zastavení řízení o ní; v takovém případě platí odstavec 3.

(5) Přihlašovatel oznámí omezení v přístupu k uloženému biologickému materiálu uvedené v odstavci 2 písm. a) a v odstavci 4 Úřadu průmyslového vlastnictví (dále jen "Úřad") nejpozději ke dni, ke kterému jsou ukončeny přípravy k zveřejnění přihlášky vynálezu. Úřad takového omezení přístupu k uloženému biologickému materiálu zveřejní spolu s přihláškou vynálezu ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví.

(6) Jestliže biologický materiál uložený v souladu s odstavcem 1 přestane být dostupným u uznávané ukládací instituce, je přípustné nové uložení tohoto materiálu za podmínek stanovených v Budapeštské smlouvě.

(7) Každé nové uložení musí být doloženo prohlášením podepsaným ukladatelem a osvědčujícím, že nově uložený biologický materiál je stejný jako materiál, který byl uložen původně.

(8) Týká-li se přihláška vynálezu sekvence nebo dílčí sekvence genu, musí být jejich průmyslová využitelnost objasněna v patentové přihlášce.

§ 6

Rozsah ochrany

(1) Ochrana vyplývající z patentu na biologický materiál, který má v důsledku vynálezu specifické vlastnosti, se vztahuje i na každý biologický materiál odvozený z tohoto biologického materiálu pohlavním nebo nepohlavním rozmnožováním v totožné nebo odchylné formě a mající stejné vlastnosti.

(2) Ochrana vyplývající z patentu na způsob, který umožňuje výrobu biologického materiálu majícího v důsledku vynálezu specifické vlastnosti, se vztahuje jak na biologický materiál přímo získaný tímto způsobem, tak na každý jiný biologický materiál odvozený z biologického materiálu přímo získaného pohlavním nebo nepohlavním rozmnožováním v totožné nebo odchylné formě a mající stejné vlastnosti.

(3) Ochrana vyplývající z patentu na výrobek obsahující genetickou informaci nebo spočívající v genetické informaci se vztahuje i na veškerý materiál, v němž je výrobek zahrnut

nebo ve kterém je obsažena a plní svou funkci genetická informace, s výjimkou lidského těla v různých stadiích vzniku či vývoje.

§ 7

Vyčerpání práv

Majitel patentu není oprávněn zakázat pohlavní nebo nepohlavní rozmnožování biologického materiálu, který je předmětem patentu, jestliže jeho uvedení na trh bylo učiněno jím samým nebo s jeho souhlasem a jestliže pohlavní či nepohlavní rozmnožování nezbytně vyplývá z použití, ke kterému byl biologický materiál uveden na trh, pokud získaný materiál není následně používán pro další pohlavní nebo nepohlavní rozmnožování.

§ 8

Omezení práv majitele patentu

(1) Ten, kdo získal rostlinný množitelství materiál, který je předmětem patentu, od jeho majitele nebo s jeho souhlasem, je oprávněn užívat pro reprodukci při své zemědělské činnosti s výjimkou obchodního užívání rovněž produkt své sklizně.

(2) Ten, kdo získal živočišný množitelství materiál, který je předmětem patentu, od jeho majitele nebo s jeho souhlasem, je oprávněn tento materiál užívat při své zemědělské činnosti s výjimkou obchodního užívání, a to včetně zpřístupnění zvířete nebo jiného živočišného množitelství materiálu.

§ 9

Nucená a nucená křížová licence

(1) Nemůže-li šlechtitel 5) získat nebo využívat právo k rostlinné odrůdě nebo plemeni zvířat, aniž by porušoval starší patent, může požádat o nucenou licenci na nevýlučné užívání vynálezu chráněného patentem. Úřad nucenou licenci udělí, jestliže majitel šlechtitelského osvědčení neúspěšně žádal majitele patentu o poskytnutí smluvní licence a jestliže rostlinná odrůda nebo živočišné plemeno představuje důležitý technický pokrok značného ekonomického významu ve srovnání s vynálezem, který je patentem chráněn. V tomto případě má majitel patentu právo na křížovou licenci (protilicenci) k obchodnímu využívání chráněné odrůdy za stejných podmínek, jaké platí pro nucenou licenci podle zvláštního právního předpisu.6)

(2) Byla-li majiteli patentu udělena nucená licence k obchodnímu využívání rostlinné odrůdy nebo živočišného plemene podle zvláštního právního předpisu, 6) má majitel šlechtitelského osvědčení právo na křížovou licenci (protilicenci) k využívání patentu na vynález.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat, ve znění zákona č. 93/1996 Sb.

§ 10

V § 10 zákona č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat, ve znění zákona č. 93/1996 Sb., se doplňují odstavce 3 a 4, které znějí:

"(3) Nemůže-li majitel patentu na biotechnologický vynález tento patent využívat, aniž by porušoval starší právo k rostlinné odrůdě nebo živočišnému plemeni, může požádat o nucenou licenci na nevýlučné využívání odrůdy nebo plemene. Ministerstvo nucenou licenci udělí, jestliže majitel patentu neúspěšně žádal majitele šlechtitelského osvědčení o poskytnutí smluvní licence a jestliže vynález chráněný patentem představuje důležitý technický pokrok značného ekonomického významu ve srovnání s rostlinnou odrůdou nebo živočišným plemenem. Pro stanovení výše licenčních poplatků v případě udělení nucené licence platí odstavec 2. V tomto případě má majitel šlechtitelského osvědčení právo na křížovou licenci (protilicenci) k využívání biotechnologického vynálezu.

(4) Byla-li majiteli šlechtitelského osvědčení udělena nucená licence k využívání biotechnologického vynálezu, má majitel patentu právo na křížovou licenci (protilicenci) k obchodnímu využívání rostlinné odrůdy nebo živočišného plemene."

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

§ 11

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 2000.

Klaus v. r.

Havel v. r.

Zeman v. r.

1) § 2 písm. a) zákona č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrudám rostlin a plemenům zvířat, ve znění zákona č. 93/1996 Sb.

2) § 2 písm. c) zákona č. 132/1989 Sb.

3) Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů.

4) Vyhláška č. 212/1989 Sb., o Budapeštské smlouvě o mezinárodním uznávání uložení mikroorganismů k účelům patentového řízení a Prováděcího předpisu k ní.

5) § 2 písm. g) zákona č. 132/1989 Sb.

6) § 10 zákona č. 132/1989 Sb.